

Sem 5 TYBA Sociology Nov 2021

Time : 3 Hours

Total Marks : 100

- Note:
- 1) Attempt any 5 questions
  - 2) All Questions carry equal marks (20 each)

- 1) Describe the historical background and social context in which Sociological theory emerged.
- 2) Discuss Max Weber's theory of Protestant Ethic and Spirit of Capitalism.
- 3) Discuss Durkheim's theory of Social Solidarity.
- 4) Discuss Talcott Parsons' theory of Social Action.
- 5) Elaborate Merton's contribution to Functionalism with reference to Functional Alternatives.
- 6) Critically evaluate Karl Marx's theory of Class Conflict.
- 7) Discuss Dahrendorf's views on Power and Authority.
- 8) Evaluate Garfinkel's contribution to Ethnomethodology.
- 9) Explain Goffman's Dramaturgy.
- 10) Write short notes on : (Any 2 : 10 marks each)
  - a) Elementary forms of religious life
  - b) Law of three stages
  - c) Dialectical Materialism
  - d) Mcdonaldization

*****

Time: 3 Hours

Marks: 100

- Note:
1. All Questions carry equal Marks
  2. Attempt any five questions in all

1. Discuss the major components of the environmental sociology. (20)
2. Examine in detail the concepts of Ecology and Social ecology. (20)
3. How is environment and spirituality related to each other? Discuss it with reference to principles of different religions. (20)
4. "Global environmental change possesses a fundamental challenge to the Human Exemptionalism-Paradigm". Discuss. (20)
5. Examine NEP as an attempt in solving problematic relationship between modern societies and the physical environment. (20)
6. Critically examine contribution of Giddens to environment and development. (20)
7. Examine the issues and agenda dealt in at environmental conference at Rio. (20)
8. What is meant by north south debate? Evaluate it form theories of Modernization and Dependency. (20)
9. Write in detail about the international environmental politics with reference to green parties and environmental groups. (20)
10. Write short notes on (any two)
  - a. Eco-Socialism
  - b. Classical theories on environment
  - c. SDG of Zero Hunger
  - d. Privatization of water

*****

मराठी रुपांतर
[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
२. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

- प्र.१ पर्यावरणीय समाजशास्त्राच्या प्रमुख घटकांची चर्चा करा. (२०)
- प्र.२ परिस्थितिकी आणि सामाजिक परिस्थितिकी या संकल्पनांचे परिक्षण करा. (२०)
- प्र.३ पर्यावरण आणि अध्यात्मिकता एकमेकांशी कसे संबंधित आहे? विविध धर्मांच्या तत्वांच्या संदर्भात त्याची चर्चा करा. (२०)
- प्र.४ जागतिक पर्यावरणीय बदलांनी मानवी अपवादवादी प्रतिमानासमोर मुलभूत आव्हान उभे केले आहे यावर चर्चा करा. (२०)
- प्र.५ आधुनिक विज्ञान आणि भौतिक पर्यावरण यांच्यातील समस्याग्रस्त संबंधाच्या निराकरणातील प्रयत्न म्हणून नविन पर्यावरणीय प्रतिमानाचे परिक्षण करा. (२०)
- प्र.६ पर्यावरण आणि विकास यांच्यातील मिडन्सच्या योगदानाचे चिकित्सक परिक्षण करा. (२०)
- प्र.७ रिओ येथील पर्यावरणीय परिषदेतील जाहिरनामा आणि मुद्दे यांचे परिक्षण करा. (२०)
- प्र.८ उत्तर - दक्षिण वादविवाद म्हणजे काय? आधुनिकीकरण आणि परावलंबन सिद्धांताच्या रूपात त्याचे मूल्यमापन करा. (२०)
- प्र.९ हरितपक्ष आणि पर्यावरणीय यांच्या संदर्भासह आंतरराष्ट्रीय पर्यावरणीय राजकारणाबद्दल सविस्तर लिहा. (२०)
- प्र.१० थॉडक्यात टिप लिहा. (कोणत्याही दोन) (२०)
- अ) पर्यावरणीय समाजवाद
ब) पर्यावरणावरील अभिजात सिद्धांत
क) शाश्वत विकास ध्येय - शून्य उपासमार
ड) पाण्याचे खाजगीकरण

*****

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

- NB.**
1. Attempt any Five Questions
  2. All questions carry equal marks.
  3. Figures to the right indicate full marks.

- Q1.** Define the term City and highlight the features of Pre-industrial city, Postindustrial city, Mega city, Dual city and Global cities. (20)
- Q2.** Explain the concept & features of Urban and Urbanism. (20)
- Q3.** Present Louis Wirth theory on Urbanism. (20)
- Q4.** Explain in detail the contribution of Robert Park to the school of urban ecology. (20)
- Q5.** Explain in detail David Harvey's theory in understanding urban sociology. (20)
- Q6.** Discuss Manuel Castells Contribution to Urban Sociology. (20)
- Q7.** Briefly discuss the new emerging trends of urban culture. (20)
- Q8.** Write a note on Mumbai's Public culture (20)
- Q9.** Discuss the Los Angeles School of Urban Studies versus the Chicago School of Urban Studies. (20)
- Q10.** Write any two short notes from the following: (20)
- a) Rural Town
  - b) Towns & Cities
  - c) Homer Hoyt
  - d) Traditional urban neighbourhood (Pols in Ahmedabad)

.....

(मराठी रूपांतर)

वेळ: ३ तास

गुण: १००

सूचना: १. सर्व प्रश्नांपैकी कुठलेही पाच प्रश्न सोडवा.

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

३. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

१. शहर संकल्पनेची व्याख्या देऊन पूर्व औद्योगिक, उत्तर (पोस्ट) औद्योगिक, मेगा शहर, दुहेरी (ड्युल) शहर, आणि जागतिक शहर यांची वैशिष्ट्ये अधोरेखित (हायलाइट) करा. २०
२. शहर आणि नगरवाद याची संकल्पना मांडून त्यांची वैशिष्ट्ये यांची चर्चा करा. २०
३. लुइस वर्थ यांच्या नगरवादाचा सिद्धांत मांडा. २०
४. रॉबर्ट पार्कचे स्कूल ऑफ अर्बन इकोलॉजीमधील योगदान तपशीलवार स्पष्ट करा. २०
५. शहरी समाजशास्त्र समजून घेण्यासाठी डेव्हिड हार्वेचा सिद्धांत तपशीलवार विशद करा. २०
६. मॅन्युअल कॅस्टेलसच्या (Manuel Castells) शहरी समाजशास्त्राला दिलेले योगदानाची चर्चा करा. २०
७. शहरी संस्कृतीच्या नवीन उदयोन्मुख कलांची थोडक्यात चर्चा करा. २०
८. मुंबईच्या सार्वजनिक संस्कृतीवर एक टीप लिहा. २०
९. 'लॉस एंजेलिस स्कूल ऑफ अर्बन स्टडीज' विरुद्ध 'शिकागो स्कूल ऑफ अर्बन स्टडीज'ची चर्चा करा. २०
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा: २०
  - अ) ग्रामीण टाऊन्स
  - ब) टाऊन (Town) आणि शहरे
  - क) होमर हॉयट
  - ड) पारंपारिक शहरी शेजारपणा (अहमदाबादमधील पोलिस)

*****

Sem 5 P.U.B.A Sociology Nov 2022

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

- NB.**
- 1. Attempt any Five Questions**
  - 2. All questions carry equal marks.**
  - 3. Figures to the right indicate full marks***

- Q1. Define human resource development and discuss its features, goals and scope. (20)
- Q2. Discuss the roles and goals of a human resource manager. (20)
- Q3. Explain the concept of recruitment. Bring out its purpose, factors & relevance. (20)
- Q4. Briefly discuss the selection procedure and its barriers to effective selection. (20)
- Q5. Write a note on the need for communication skills and networking in an organization. (20)
- Q6. Elucidate in detail the features, need & benefits of Image building for an organization. (20)
- Q7. Discuss the need for ergonomics in solving work place problems. (20)
- Q8. Discuss the term Corporate Social Responsibility, highlighting its relevance and significance in present Indian context. (20)
- Q9. Elaborate the term Total Quality Management. Discuss its need and importance. (20)
- Q10. Write any two short notes from the following:
- Evolution of Human Relation Approach (10)
  - Meaning of performance appraisal. (10)
  - Project Human Resource Management (10)
  - Need for Talent Management (10)

*****

Sem 5 P.Y.B.A Sociology Nov 2022

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

- NB. 1. Attempt any Five Questions
2. All questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks.

- Q1. Define human resource development and discuss its features, goals and scope. (20)
- Q2. Discuss the roles and goals of a human resource manager. (20)
- Q3. Explain the concept of recruitment. Bring out its purpose, factors & relevance. (20)
- Q4. Briefly discuss the selection procedure and its barriers to effective selection. (20)
- Q5. Write a note on the need for communication skills and networking in an organization. (20)
- Q6. Elucidate in detail the features, need & benefits of Image building for an organization. (20)
- Q7. Discuss the need for ergonomics in solving work place problems. (20)
- Q8. Discuss the term Corporate Social Responsibility, highlighting its relevance and significance in present Indian context. (20)
- Q9. Elaborate the term Total Quality Management. Discuss its need and importance. (20)
- Q10. Write any two short notes from the following:
- a. Evolution of Human Relation Approach (10)
  - b. Meaning of performance appraisal (10)
  - c. Project Human Resource Management (10)
  - d. Need for Talent Management (10)

*****

Sem 5, P.U.B.A. Sociology Nov 2022

वेळ: ३ तास

गुण: १००

सूचना:

१. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- ३ उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

- प्र. १ कार्यसंस्कृती आणि कार्य नैतिकता संकल्पना स्पष्ट करून त्यांची कामाच्या समाजशास्त्राशी प्रासंगिकता स्पष्ट करा. २०
- प्र. २ औद्योगिकीकरणाच्या पूर्व शर्ती आणि परिणामांची चर्चा करा. २०
- प्र. ३ "महिले आणि काम" या संकल्पनेचे चिकित्सक परीक्षण करा. २०
- प्र. ४ पोस्ट-फोर्डिझमची महत्वाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करून ते फोर्डिझमपेक्षा वेगळे कसे आहे ते स्पष्ट करा. २०
- प्र. ५ डॅनियल बेल्सच्या उत्तर-औद्योगिक समाजावरील विचारांची चर्चा करा आणि उत्तर-औद्योगिक समाजाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. २०
- प्र. ६ शोशना झुबोफ यांनी यांच्या "स्मार्ट मशीन्सच्या युगात: कार्य आणि शक्तीचे भविष्य" पुस्तकाच्या संदर्भात कार्य आणि तंत्रज्ञानाचे सिद्धांत कसे मांडले आहे ते तपासा. २०
- प्र. ७ भारतातील औद्योगिक संबंध खालील बाबींच्या संदर्भात स्पष्ट करा: २०
अ) स्वातंत्र्यपूर्व काळात औद्योगिक संबंध व्यवस्था.
ब) १९९१ पासून आर्थिक सुधारणा युगानंतरची औद्योगिक संबंध व्यवस्था.
- प्र. ८ जागतिक आउटसोर्सिंग परिस्थितीत केपीओची भूमिका स्पष्ट करा. २०
- प्र. ९ मॅन्युएल कॅस्टेल्सच्या विशिष्ट संदर्भात नेटवर्क सोसायटीच्या उदयाची चर्चा करा. २०
- प्र. १० खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीप लिहा. २०
अ. कामाचे वातावरण
ब. औद्योगिक संघर्ष
क. न्याय्य आणि सर्वसमावेशक जागतिकीकरण
ड. कृत्रिम बुद्धिमत्ता आणि कार्य

*****

Time: 3 Hours

Marks : 100

- NB. 1. Attempt any Five Questions**
2. All questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate the marks.

- Q.1 Explain the concepts of work culture and work ethics and its relevance to sociology of work. 20
- Q.2 Discuss the pre-conditions and consequences of industrialisation. 20
- Q.3 Critically examine the concept of women and work. 20
- Q.4 Bring out the essential features of Post- Fordism. Explain how it differs from Fordism. 20
- Q.5 Discuss Daniel Bell's views on post-industrial society and explain its features. 20
- Q.6 Examine how Shoshana Zuboff has theorized work and technology with reference to her work 'In the Age of Smart Machines: The Future of Work and Power' 20
- Q.7 With relation to industrial relations systems in India explain: 20
- Industrial relations system in pre independence period.
  - Industrial relations system after economic reform era since 1991.
- Q.8 Explain the role of KPO's in the global outsourcing scene. 20
- Q.9 Discuss the rise of Network Society with specific reference to Manuel Castells. 20
- Q.10. Attempt any Two short notes: 20
- Work Environment
  - Industrial conflict
  - Fair and inclusive globalization
  - Artificial Intelligence and Work

*****

sem 5

T.Y.B.A

Sociology Nov 2022

Time : 3 Hours

Mark s: 100

Note: a) Attempt any five questions.

b) All Questions carries equal marks (20 marks each)

1. Discuss the historical and social context that led to the emergence of sociological theory.
2. Give a detailed understanding of Durkheim's Theory of Suicide.
3. Elaborate on Max Weber's Theory of Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism.
4. Explain Merton's Functionalism.
5. Discuss Parsons' Theory on Social System.
6. Analyse Marx's theory of class conflict.
7. Provide an understanding on conflict theory of Dahrendorf.
8. Discuss in detail Harold Garfinkel's Ethnomethodology.
9. Explain Dramaturgical approach of Erving Goffman.
10. Write short notes on : (Any 2 – 10 marks each)
  - a) Weber's Methodology
  - b) Durkheim's theory of Social Facts
  - c) Dialectical Materialism of Marx
  - d) Ritzer's Post Modern Theory

*****

मराठी रूपांतर
कालावधी 3 तास

एकूण गुण : १००

- सूचना : १. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी २०)
३. मराठी माध्यमाच्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न १ समाजशास्त्रिय सिद्धांताच्या उदयास प्रेरित करणारे ऐतिहासिक आणि सामाजिक संदर्भाची चर्चा करा.

प्रश्न २ दूरखीमच्या आत्महत्येच्या सिद्धांतावरील आपले आकलन सविस्तर मांडा.

प्रश्न ३ मॅक्स वेबर यांचा प्रोटेस्टंट आचार संहिता आणि भांडवलशाहीची प्रेरणा हा सिद्धान्त विषद करा.

प्रश्न ४ मर्टनचा प्रकार्यवाद स्पष्ट करा.

प्रश्न ५ पार्सन्सच्या सामाजिक व्यवस्थेवरील सिद्धांताची चर्चा करा.

प्रश्न ६ मार्क्सच्या वर्ग संघर्षाच्या सिद्धांताचे विश्लेषण करा.

प्रश्न ७ डरेनडार्फ च्या संघर्ष सिद्धांतावरील आपले आकलन मांडा.

प्रश्न ८ हेरॉल्ड गार्लिकेलच्या लोकान्वय पद्धतीशास्त्रावर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न ९ इरविंग गॉफमन यांचा नाट्यशास्त्रीय दृष्टीकोण स्पष्ट करा.

प्रश्न १० थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही २ - प्रत्येकी १० गुण)

अ. वेबरचे - पद्धतीशास्त्र

ब. दूरखीमचा - सामाजिक तथ्ये सिद्धांत

क. मार्क्सचा - द्विआत्मक भौतिकवाद

ड. रिटझरचा - उत्तर आधुनिक सिद्धांत

*****

Sem 5 T.Y.B.A Sociology Nov 2022

Time: 2 ½ hours

Marks: 80

Note: 1) Attempt any four questions from Q1 to Q8.

2) Each question carries 20 marks.

Q1. Explain the feminist debates on sex and gender.

Q2. 'Women is not a homogenous category'. Explain this statement in the context of intersectionality.

Q3. Critically analyse the radical feminist viewpoint as elaborated in the work of Kate Millet.

Q4. How does Juliet Mitchell explain the socialist feminist viewpoint.

Q5. Critically evaluate Urmila Pawar's work within the diverse canon of Dalit women's writings.

Q6. Critically evaluate R. Connell's theory of masculinity.

Q7. Discuss the views of Tarabai Shinde with reference to her work Stree Purush Tulana.

Q8. Discuss the life and work Vidyut Bhagwat.

*****

वेळ: २ १/२ तास

गुण: ८०

टीप: १) प्र. १ ते प्र. ८ पर्यंत कोणतेही चार प्रश्न सोडवा

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी २० गुण)

३) मराठी माध्यमांच्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

१. लिंग आणि लिंगभाव यावरील स्त्रीवादी वादविवाद स्पष्ट करा .

२. स्त्री ही एकसंध श्रेणी नाही . छेदनबिंदूच्या संदर्भात हे विधान स्पष्ट करा

३. केट मिलेटच्या कार्यात स्पष्ट केल्याप्रमाणे जहालमतवादि स्त्रीवादी दृष्टिकोनाचे गंभीरपणे विश्लेषण करा

४. ज्युलिएट मिशेल समाजवादी स्त्रीवादी दृष्टिकोन कसा स्पष्ट करतात?

५. दलित महिलांच्या लिखाणाच्या त्रैविध्यपूर्ण सिद्धांतामध्ये उर्मिला पवार यांच्या कायचि ससीक्षक मूल्यांकन करा.

६. आर. कोनेलच्या पुरुषत्वाच्या सिद्धांताचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा .

७. ताराबाई शिंदे यांच्या 'स्त्रीपुरुष तुलना' या ग्रंथाच्या संदर्भात त्यांच्या विचारांची चर्चा करा .

८. विद्युत भागवत यांचे जीवन आणि वर्ग्य यावर चर्चा करा

*****